

У Х В А Л А
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Головчук Світлани Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII

м. К и ї в
24 січня 2019 року
№ 13-1(II)/2019

Справа № 3-424/2018(6932/18)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Шаптали Наталі Костянтинівни – головуючої,
Запорожця Михайла Петровича – доповідача,
Мойсика Володимира Романовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Головчук Світлани Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2016 р., № 31, ст. 545) зі змінами.

Заслухавши суддю-доповідача та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

установила:

1. До Конституційного Суду України звернулася Головчук С.В. із клопотанням розглянути питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами (далі – Закон).

У статті 83 Закону зазначено, що „1. Кваліфікаційне оцінювання проводиться Вищою кваліфікаційною комісією суддів України з метою визначення здатності судді (кандидата на посаду судді) здійснювати правосуддя у відповідному суді за визначеними законом критеріями.

2. Критеріями кваліфікаційного оцінювання є:

- 1) компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо);
- 2) професійна етика;
- 3) доброчесність.

3. Кваліфікаційне оцінювання за критерієм професійної компетентності проводиться з урахуванням принципів інстанційності та спеціалізації.

4. Підставами для призначення кваліфікаційного оцінювання є:

1) заява судді (кандидата на посаду судді) про проведення кваліфікаційного оцінювання, у тому числі для участі у конкурсі;

2) рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про призначення кваліфікаційного оцінювання судді у випадках, визначених законом.

5. Порядок та методологія кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення затверджуються Вищою кваліфікаційною комісією суддів України“.

Відповідно до пункту 4 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону „Протягом дванадцяти місяців з дня набрання чинності цим Законом:

1) утворюється Верховний Суд у порядку та у складі, що визначені цим Законом;

2) призначаються судді Верховного Суду за результатами конкурсу, проведеного відповідно до цього Закону“.

Згідно з пунктом 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону „Судді Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України мають право брати участь у конкурсі на посади суддів Верховного Суду у відповідних касаційних судах у порядку, визначеному цим Законом.

У разі якщо кандидати з числа суддів мають однакову позицію за рейтингом, визначеним за результатами кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Верховного Суду, при всіх інших рівних умовах перевага надається судді, який має більший стаж роботи в судах касаційної інстанції чи Верховному Суді України“.

На думку автора клопотання, положення статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону є такими, що суперечать вимогам частин першої, другої статті 8, частини другої статті 19, частин першої, другої статті 24, частин першої, п'ятої, шостої статті 126 Конституції України, оскільки порушують гарантії незалежності суддів щодо безстроковості перебування їх на посаді; не відповідають принципам верховенства права та правової визначеності з огляду на те, що в них не встановлено зрозумілих критеріїв оцінювання членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України кандидатів на вакантну посаду судді в судах системи судоустрою України; встановлюють обов'язок брати участь у конкурсі на вакантну посаду в окремий підрозділ Верховного Суду з касаційного розгляду певної категорії справ для суддів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів України, в той час як іншими нормами Закону не встановлено аналогічного обов'язку для кандидатів на вакантну посаду судді в судах інших інстанцій.

На підтвердження своєї позиції Головчук С.В. наводить положення Конституції України, Закону, міжнародних актів, юридичні позиції Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини та зміст судових рішень, прийнятих у її справі.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

2.1. Відповідно до Основного Закону України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України (стаття 151¹).

Згідно з частиною першою статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих положень), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу.

Із постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 вересня 2018 року, яка є остаточним судовим рішенням у справі Головчук С.В., вбачається, що положення пункту 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону в ній не застосовувалися, а це свідчить про те, що автор клопотання не дотримав вимог частини першої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині за пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

2.2. Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначаються конкретні положення закону України, які належить перевірити на відповідність Конституції України, та конкретні положення Конституції України, на відповідність яким належить перевірити закон України, а також обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункти 5, 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Головчук С.В. не вказала, яке з гарантованих Конституцією України прав людини було порушене внаслідок застосування оспорюваних положень Закону. Порушуючи питання щодо відповідності Конституції України положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону, автор клопотання стверджує про їх невідповідність статті 126 Основного Закону України, яка не стосується безпосередньо прав людини, а передбачає гарантії забезпечення незалежності і недоторканності суддів, а також статтям 8, 19 Конституції України, які визначають гарантії реалізації конституційних прав і свобод людини і громадянина, засади організації правового порядку та обов'язок органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Наведене не може бути аргументом для обґрунтування тверджень щодо неконституційності Закону (його окремих положень) в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“. Твердження щодо невідповідності положень пункту 4 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону вимогам статті 24 Конституції України Головчук С.В. обґрунтовує виключно порушенням принципу

єдиного статусу всіх суддів (тобто рівності правового статусу спеціальних суб'єктів), що не стосується безпосередньо прав і свобод людини і громадянина.

Фактично автор клопотання висловлює незгоду із законодавчим регулюванням умов добору кандидатів на посаду судді Верховного Суду, обсягу повноважень Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та оскаржує обґрунтованість постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 вересня 2018 року, наголошуючи на тому, що її „прийнято з порушенням принципів верховенства права, правової визначеності та незалежності судової влади, порушує гарантоване конституційне право Головчук С.В. працювати на рівнозначній посаді до досягнення шістдесяти п'яти років та на захист від незаконного звільнення“. Однак вирішення цих питань не належить до повноважень Конституційного Суду України.

Інших аргументів щодо неконституційності оспорюваних положень Закону у конституційній скарзі не наведено. Цитування положень Конституції України, Закону, міжнародних актів, а також юридичних позицій Конституційного Суду України, практики Європейського суду з прав людини не можна вважати належним обґрунтуванням тверджень щодо неконституційності положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону.

Отже, наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктами 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56

Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Головчук Світлани Володимирівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 83, пунктів 4, 14 розділу XII „Прикінцеві та перехідні положення“ Закону України „Про судоустрій і статус суддів“ від 2 червня 2016 року № 1402–VIII зі змінами на підставі пунктів 2, 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неналежність до повноважень Конституційного Суду України питань, порушених у конституційній скарзі; неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**